

saadant, at han kun med flere Aars Mellemrum udgav en Bog, han maaske fik et Par Tusind Kroner for, og som ikke vandt sig en større Læserkreds, men til Gengæld var i allerhøjeste Grad vurderet af denne snævrere Læserkreds. Det er efter mit Skøn ganske selvfølgeligt og rimeligt, at Staten understøtter en saadan Forfatter.

Eller lad mig nævne Kritikerens Gerning, Litteraten, som i Kraft af sit Arbejde altid vil have en meget snæver Læserkreds; der er kun faa, der har Forudsætninger for at vurdere hans Arbejde, og det er kun i sjældne Tilfælde, at han virkelig vil kunne leve af sin Pen. Jeg skal i øvrigt ikke nævne Navne, men jeg føler Trang til at nævne et ganske enkelt, en ung Skribent, en Kritiker, Jørgen Bukdahl, og jeg føler Trang til at nævne dette Navn, fordi denne Mand til Morgen i et herværende Dagblad har været Genstand for et efter min Mening uberettiget og uretfærdigt Angreb. En saadan Mand, en lovende Skribent, som allerede trods sine forholdsvis unge Aar har gjort et stort og dygtigt Arbejde for at vurdere og prøve den skandinaviske Litteratur, og som paa de Steder, han har valgt som sit Arbejdscentrum, for Tiden Oslo, gør et udmærket Arbejde for at lette den kulturelle Forstaaelse mellem de to Lande, en saadan Mand finder jeg, det er rimeligt — for saa vidt han behøver en Understøttelse —, at Staten kommer til Hjælp. Derimod er der paa den anden Side Tilfælde, hvor en Forfatter med høje Indtægter faar Statsunderstøttelse, uden at nogen kyndig for Alvor vilde tænke paa at give ham en Hædersgave; det urimelige heri skulde synes aabenbart for enhver.

Jeg henstiller derfor til den højtærede Undervisningsminister at tage dette Spørgsmaal op til en nøjere Undersøgelse og Overvejelse; og for at man ikke skal kunne sige, at jeg aldeles ufrugtbart og negativt holder mig til Kritikken, vil jeg gerne fremføre et Par enkelte Retningslinier, som jeg kunde tænke mig, det vilde være nyttigt at følge ved en saadan Omordning af det hele System.

For det første maa der nøje skelnes mellem Hædersgave og Understøttelse. Hædersgaven, som faar Navnet Hædersgave, gives til Litteraturens og Kunstens store, saaledes som Samtiden er i Stand til at bedømme dem. Men Forfatterne og Kunstnerne maa igennem et snævert Pas for at kunne naa op til denne Højde; det skal ikke blot være betydelige, almen anerkendte Mænd, men det skal være de faa, store Undtagelser, der naar op, og disse skal naturligvis have denne Hædersgave —

hvilken Størelse man nu vil give den — ganske uden Hensyn til deres økonomiske Kaar.

For det andet skulde man altsaa have Understøttelser, men disse skulde have Understøttelsens og ikke Hædersgavens Karakter, ikke fordi man ikke maaske vilde ære nogen af dem, man paa denne Maade vilde understøtte, men fordi man har forbeholdt Statens særlige Hæder til en ganske snæver lille Kreds. Denne Understøttelse skulde ingen Almisser være, ingen Slant kastet til betlende trængende; Staten skulde føle det som en Selvfølge, ja, i og for sig som en Ære at række Aandsarbejderne denne Hjælp. Men det maatte til Gengæld føles aldeles urimeligt, at Forfattere, der i Kraft af deres Skribentvirksomhed, i Kraft af andet Arbejde eller i Kraft af Formue meget godt kunde klare sig uden Statsstøtte, søgte Optagelse paa Finansloven. Der vilde allerede, hvis dette Princip indførtes, kunne skæres adskillige bort, som i Øjeblikket nyder Statsunderstøttelse.

Endelig kunde der for det tredje maaske — jeg siger maaske — oprettes en Underafdeling med en Slags Opmuntringsstipendier til lovende unge. Men disse Stipendier skulde ikke være af en saadan Karakter, at man, naar man een Gang havde faaet et saadant Stipendium paa Finansloven, betragtede sig som forsørgt med denne Sum for Livstid. Det skulde være Stipendier, som gaves lejlighedsvis og undtagelsesvis. Men man maatte vel holde denne Ventil aaben for at komme de unge og lovende Talenter til Hjælp.

Endvidere vilde jeg anse det for rimeligt, at man fastsatte en aarlig bestemt Sum paa Finansloven, eventuelt i en Aarække fremefter, med svagt faldende Skala, saaledes at man altid vidste, hvad man havde at rette sig efter, at man en Gang for alle gik ind for, at Staten vilde støtte Aandsarbejdet med i alt Fald saadan en Sum.

Endelig som det sidste Led i dette System vilde jeg foreslaa, at Rigsdagen delegerede sin Myndighed til et Udvalg af sagkyndige, bistaaet af f. Eks. 4 Repræsentanter for Rigsdagen. Det er jo i Virkeligheden ganske meningsløst, at en Rigsdag, der selvfølgelig ikke har Forudsætninger for at kunne bedømme alle de Forfattere, der skal optages paa Finansloven, sidder og træffer Afgørelse af, hvorvidt de skønnes egnede til at faa denne Understøttelse eller ikke. Der er allerede i Praksis nedsat et lille Udvalg af rent privat Karakter, kan man vel sige, hvor Undervisningsministeren